

Проява на интегрален ефект от надомната заетост е също възстановяването на политическо и етническо спокойствие в региони, където безработицата е снижена например от 40 на 20% в резултат от разгръщането на мрежа от надомни дейности (например в бившите миньорски региони). Така по естествен път ще се създадат условия за положителни промени в демографските процеси - увеличаване на брачността и раждаемостта, намаляване на миграционните процеси. Добре организираната мрежа от надомни дейности неминуемо ще доведе до подобряване на инфраструктурата и на културните връзки с регионалните центрове. Надомната заетост в подобни райони ще бъде своеобразен импулс за възраждането на традиционни в миналото народни занаяти, за активизирането на селския туризъм, за разкриването на малки цехове и т.н.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАДОМНАТА ЗАЕТОСТ

Количествената оценка на социално-икономическите явления и процеси е основна задача на статистиката, позволяваща те да бъдат успешно изслед-

вани, управлявани и отчитани. В този смисъл на количествена оценка задължително трябва да бъде подложена и надомната заетост. Това не е пожелание, а цел и на националната статистика, и на международните статистически организации. Засега обаче това не е осъществено по простата причина, че в по-голямата си част надомната заетост функционира умишлено "на сянка", без възможност да бъде регистрирана, наблюдавана, контролирана и отчитана по някакъв начин.

На практика биха могли да се прилагат **методите за измерване на скритата икономика**, (Measuring..., 2002; Guidebook..., 1992), макар че и те са в много голяма степен приблизителни, неточни, съпроводени с доста условности в оценките. Въпреки това именно тези методи засега са един от възможните теоретични начини за оценка на надомната заетост, макар че тяхното практическо използване е свързано с преодоляването на редица трудности.

Оптималният вариант би бил този, при който всички надомни работници доброволно регистрират своите доходи, разходи и произведена продукция. За целта статистиката би трябвало да разработи специален годишен отчетен формуляр (или анкетен лист), чрез който да се набира необходимата информация за надомната заетост. Разбира се, това е възможно едва след като надомната работа се изведе "на светло" по съответния законодателен ред.

Възможен подход за отчитане на надомната заетост е използването на **годишните данъчни декларации**, попълвани от физическите и юридиче-